

AGROLEŚNICTWO I ROLNICTWO REGENERATYWNE

Marcin Wójcik

"Zrównoważone rolnictwo dla zrównoważonego morza – przyszłość rolnictwa w Polsce i w Europie - GRASS 2022"

Definicja agroleśnictwa (systemów rolno-drzewnych)

*Celowy sposób gospodarowania ziemią rolną,
w którym produkcja roślinna i/lub zwierzęca
współistnieje na tym samym obszarze z roślinnością
drzewiastą i/lub krzewami.*

Definicja agroleśnictwa (systemów rolno-drzewnych)

*Celowy sposób gospodarowania ziemią rolną,
w którym produkcja roślinna i/lub zwierzęca
współistnieje na tym samym obszarze z roślinnością
drzewiastą i/lub krzewami.*

ONZ określiła agroleśnictwo jako
najważniejszą (!!!)
innowację w rolnictwie

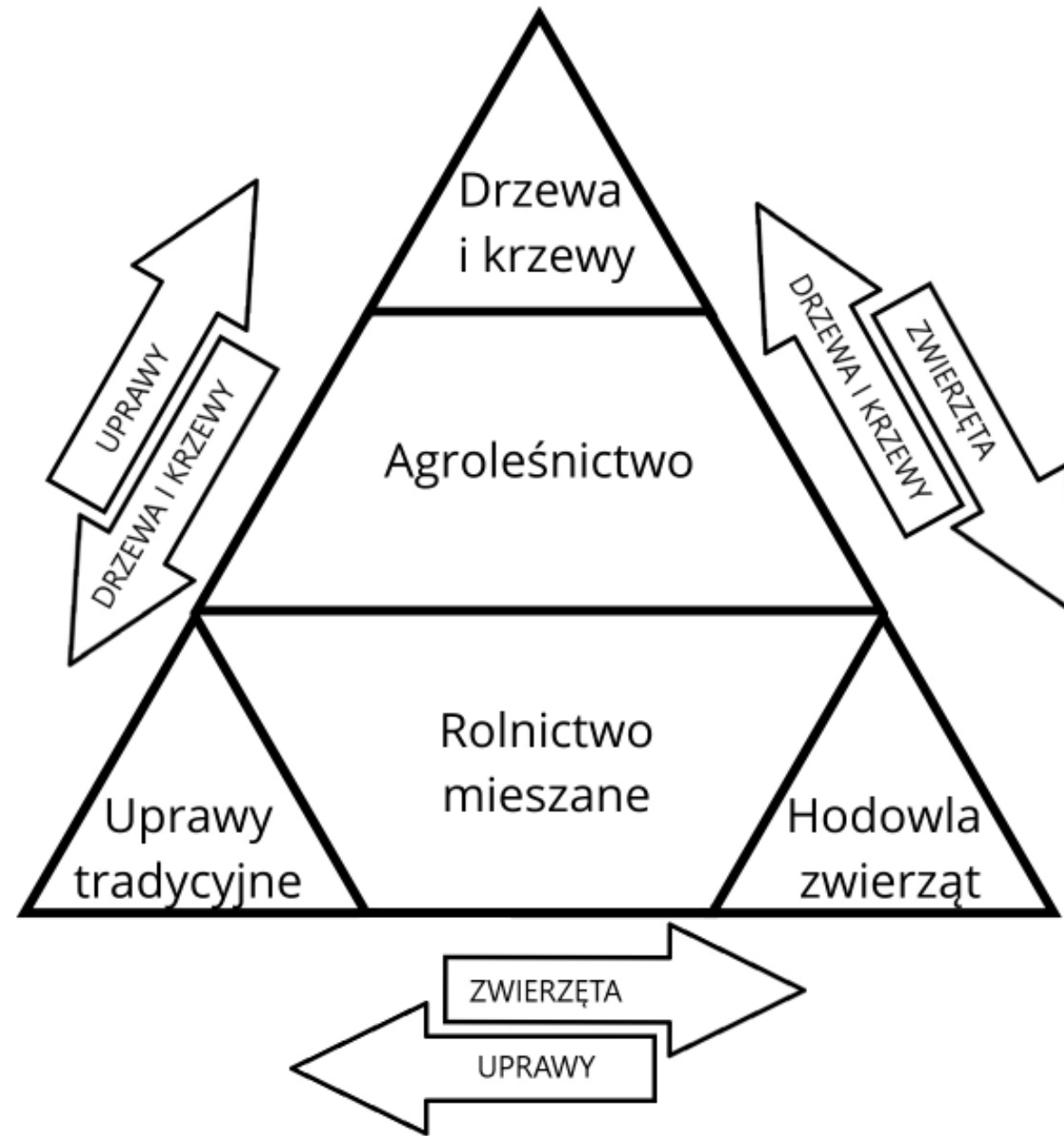
Dezydery Chłapowski (1788 - 1879)

.org/

źródło: <https://regionwielkopolska.pl/>

CELE AGROLEŚNICTWA (I)

- łagodzenie zmian klimatu oraz wzrost żyzności gleby
- ochrona zasobów wód i jej jakości
- ochrona gleby przed erozją wietrzną i wodną
- wspieranie różnorodności biologicznej obszarów wiejskich
- poprawa mikroklimatu
- cele produkcyjne - Źródło drewna, biomasy i innych produktów (owoce, grzyby, zioła)

CELE AGROLEŚNICTWA (II)

- zróżnicowanie produkcji rolniczej i poprawa rentowności gospodarstw
- poprawa jakości żywności
- wzrost atrakcyjności turystycznej wsi oraz zapobieganie porzucaniu gruntów rolnych

Dbanie o środowisko pozwala przy mniejszych nakładach osiągnąć większą produktywność

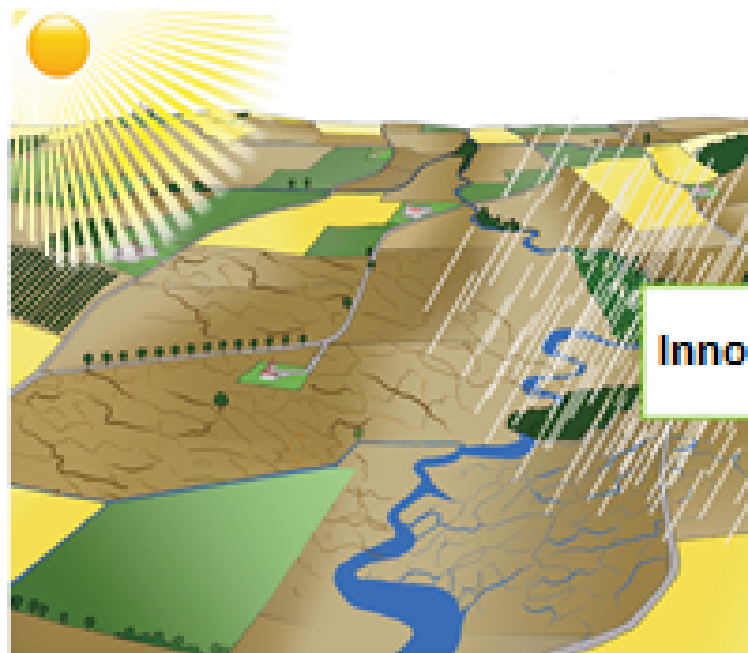
ZASOBY NATURALNE

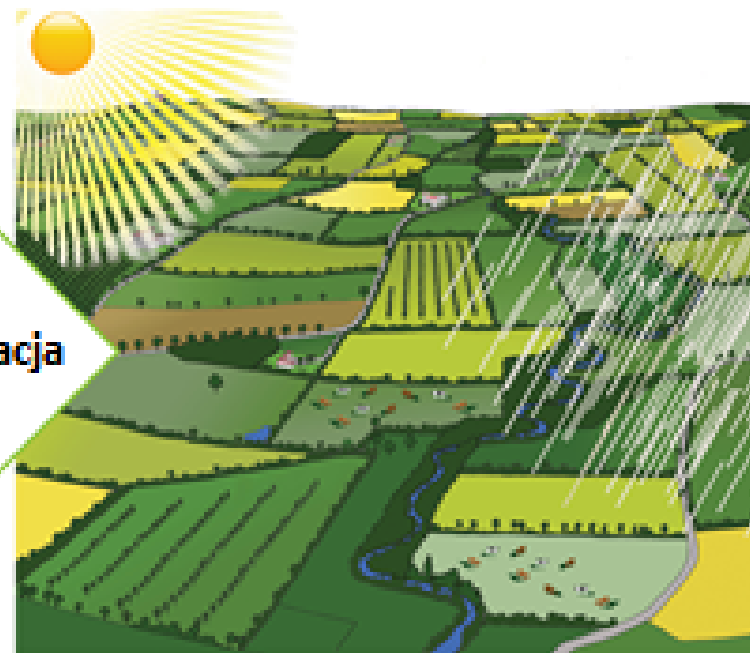
NAKLĄDY

EFEKTY

Innowacja

ZASOBY NATURALNE

NAKLĄDY

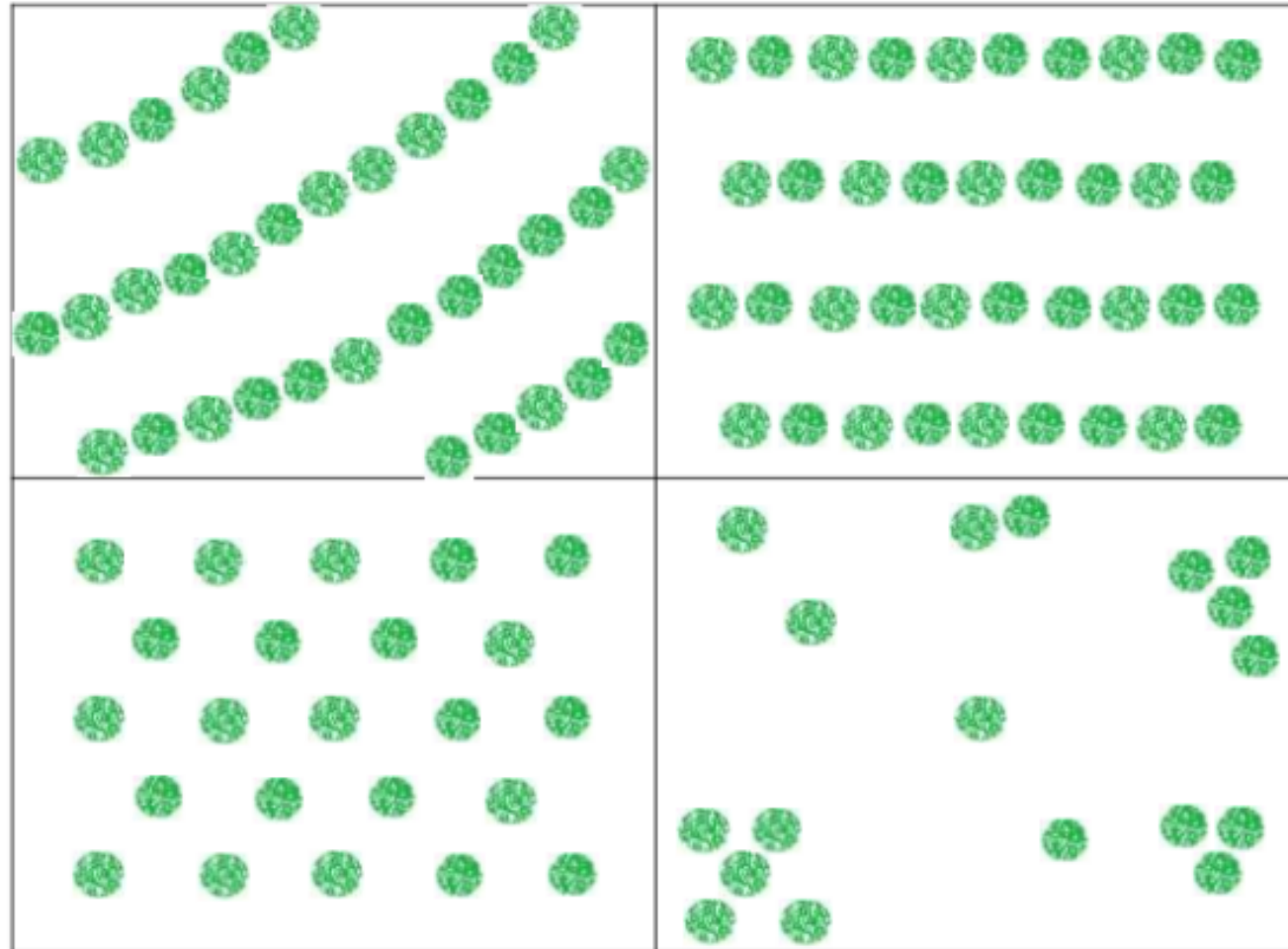

EFEKTY

Źródło:
Balaguer i Borek

Właściwe drzewo we właściwym czasie i miejscu.

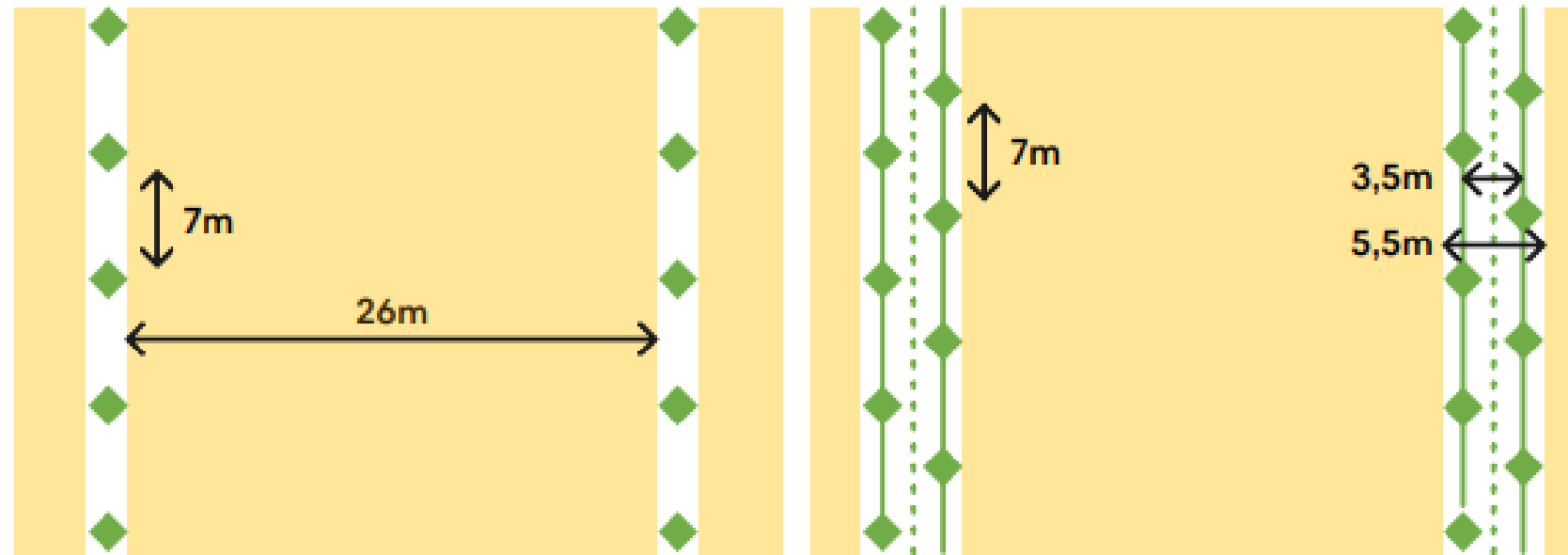
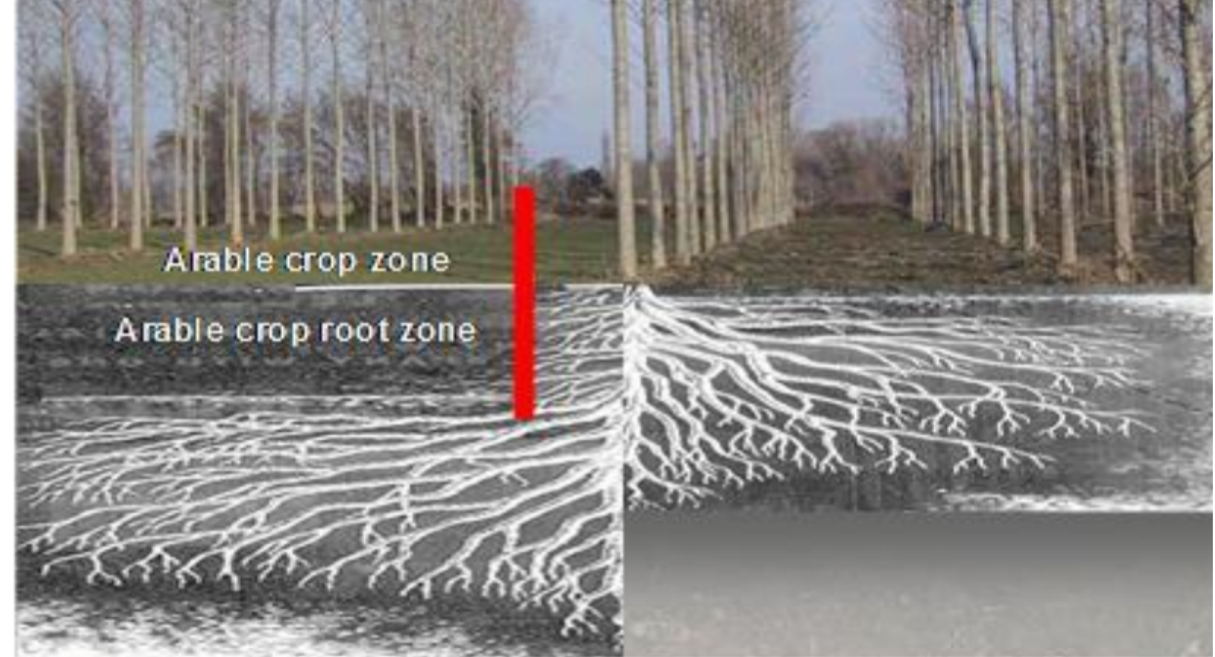

Systemy rolno-drzewne = agroleśnictwo

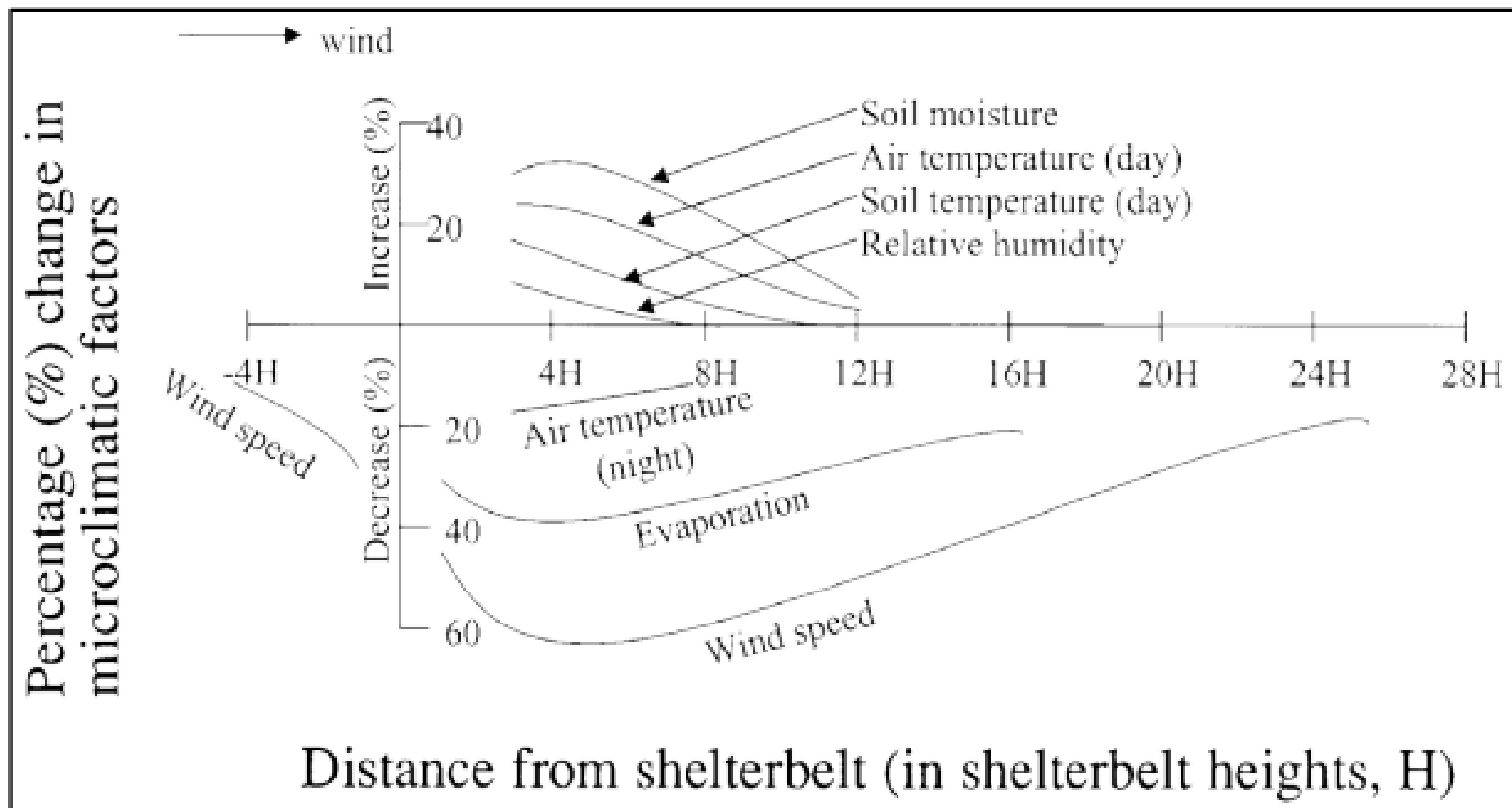

Systemy drzewno-orne (alejowe)

Źródło: Association Française d'Agroforesterie

Figure 1: The effect of a shelterbelt on microclimate (modified from Marshall 1967)

Systemy leśno - pastwiskowe = sylwopastoralizm

Jaki cel chcemy osiągnąć?

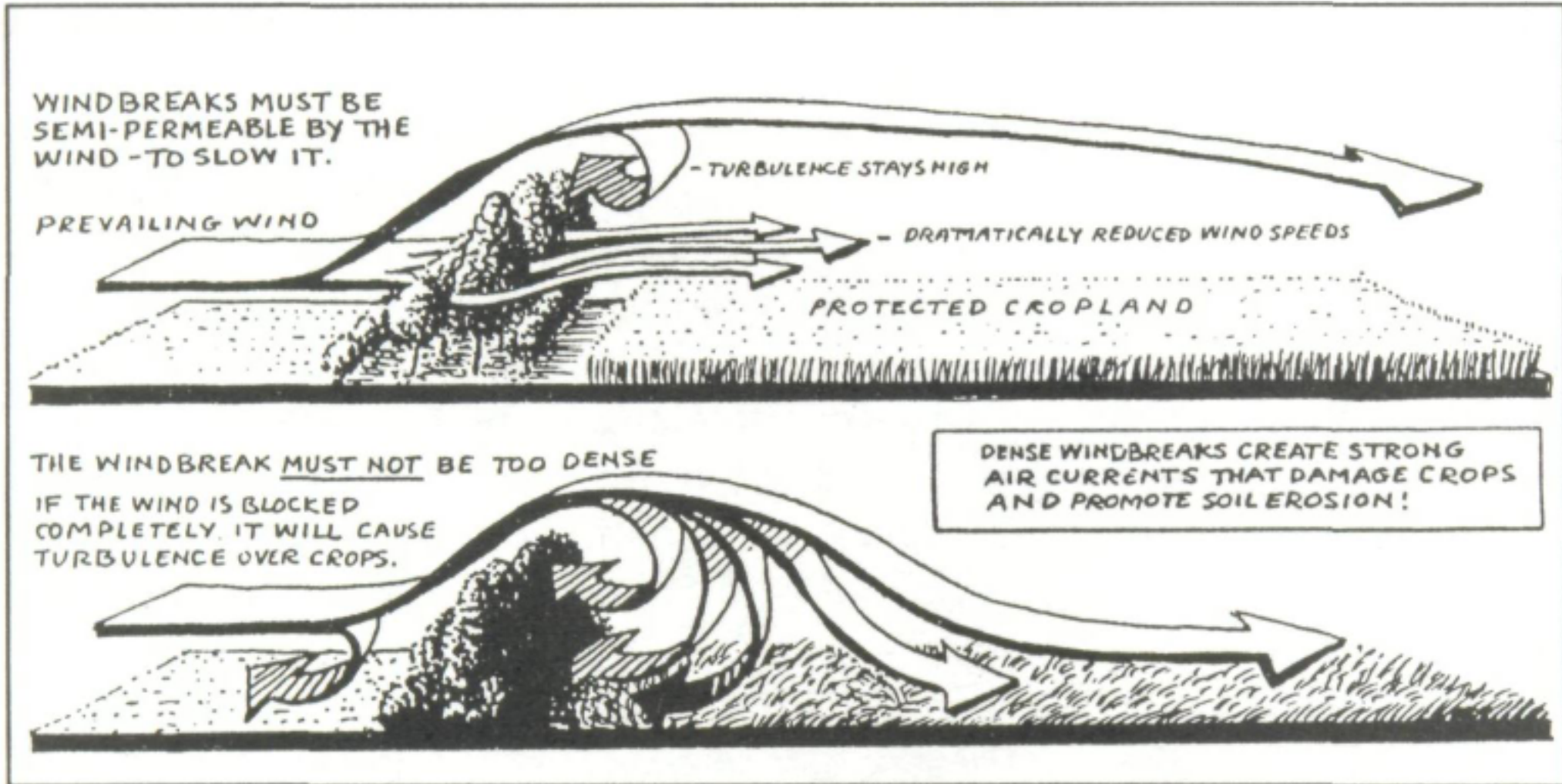
Cele produkcyjne - dodatkowa produkcja towarowa:

- owoce
- biomasa (drewno opałowe, tartaczne, zrębki)
- zioła, grzyby
- pasza (liściarka, owoce)

Cele ochronne

- glebochronne
- wodochronne
- stabilność ekosystemu
- poprawa dobrostanu zwierząt

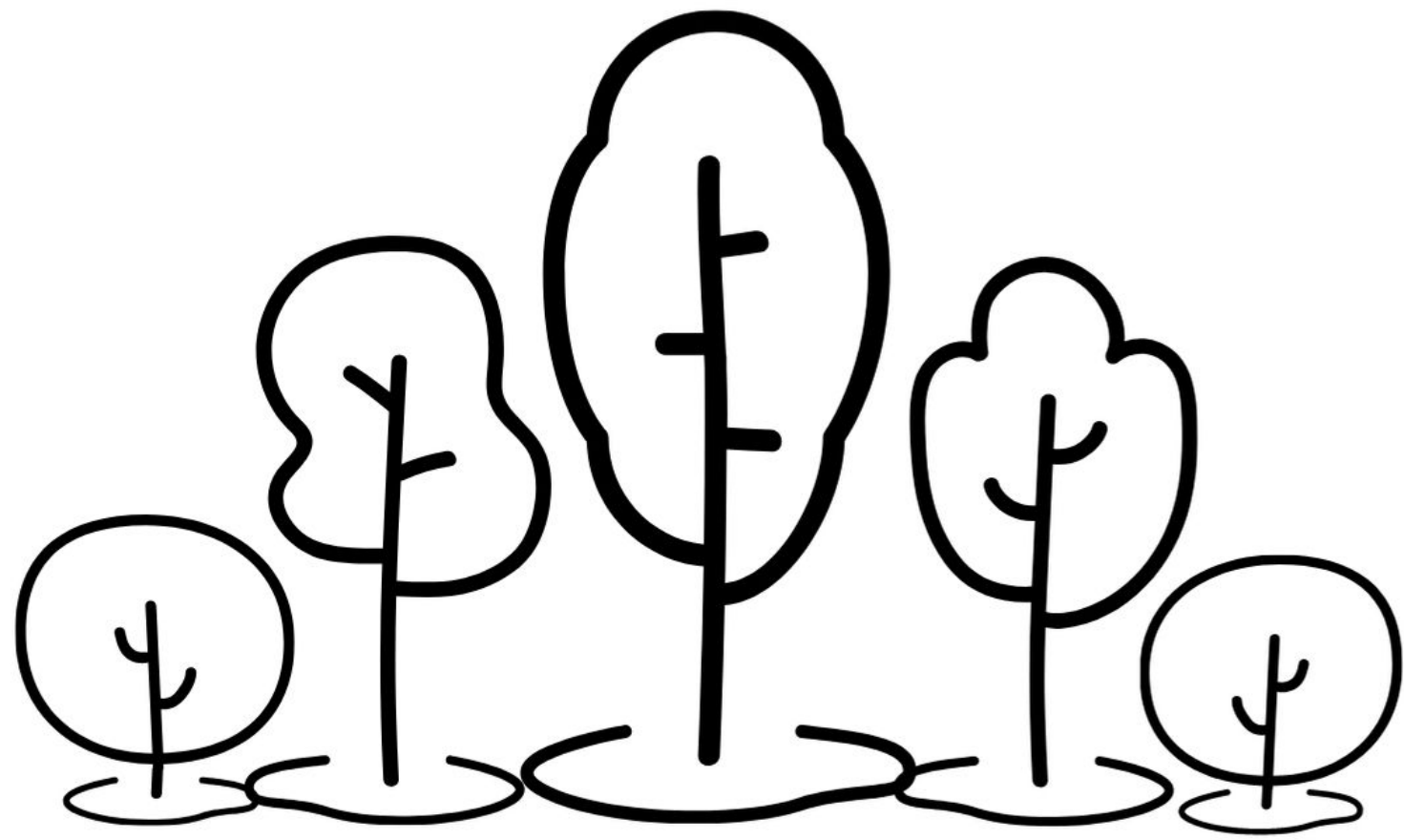
Pasy wiatrochronne

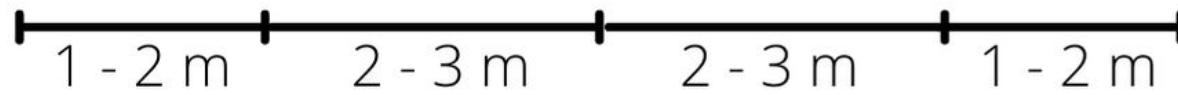
rząd 1

rząd 2

rząd 3

rząd 4

rząd 5

Pasy buforowe w ochronie wód

Wpływ szerokości pasa na funkcję:

>3 metrów

depozycja materiału organicznego

>9 metrów

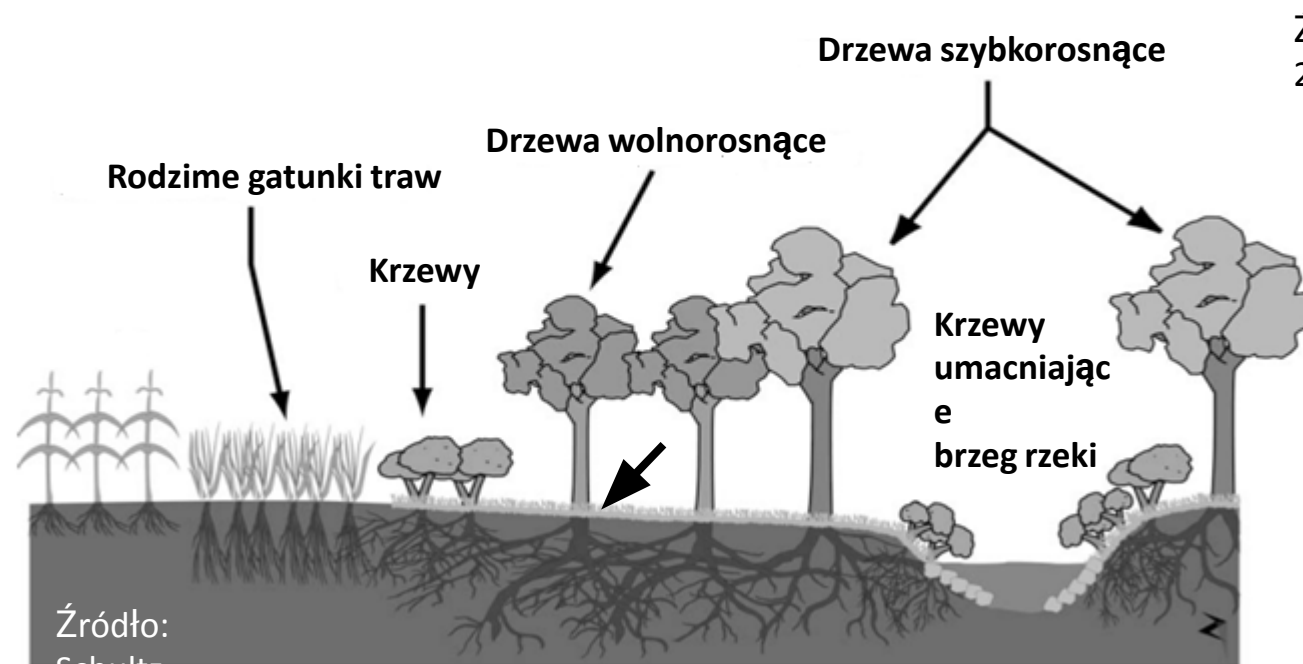
filtr osadów i azotu mineralnego

>11 metrów

filtr fosforu

>15 metrów

zatrzymywanie rumoszu drzewnego, zacienianie, poprawa bioróżnorodności

Źródło: Kujawa i in. 2018

Źródło: Schultz

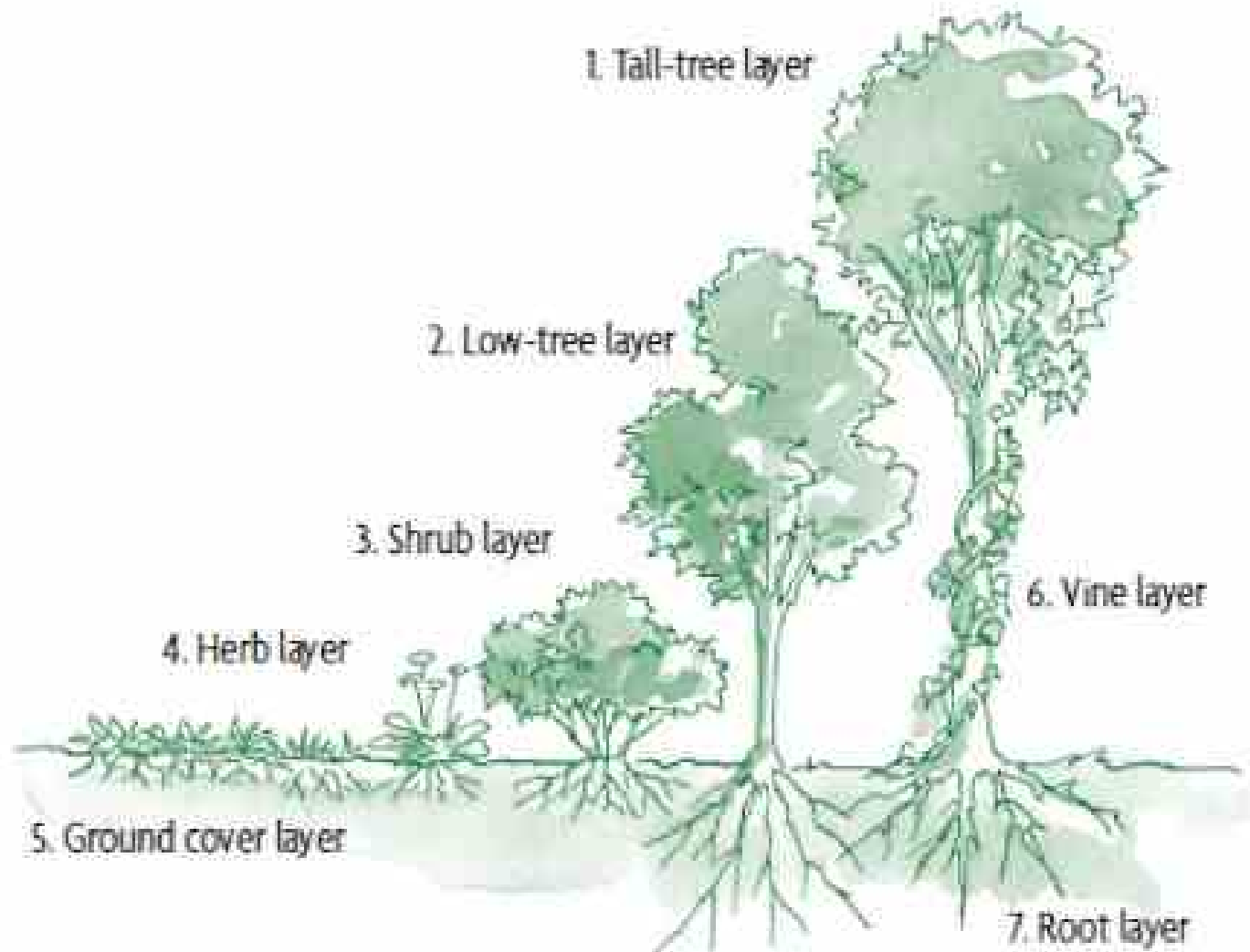
Źródło: R. Borek

Ogrody leśne

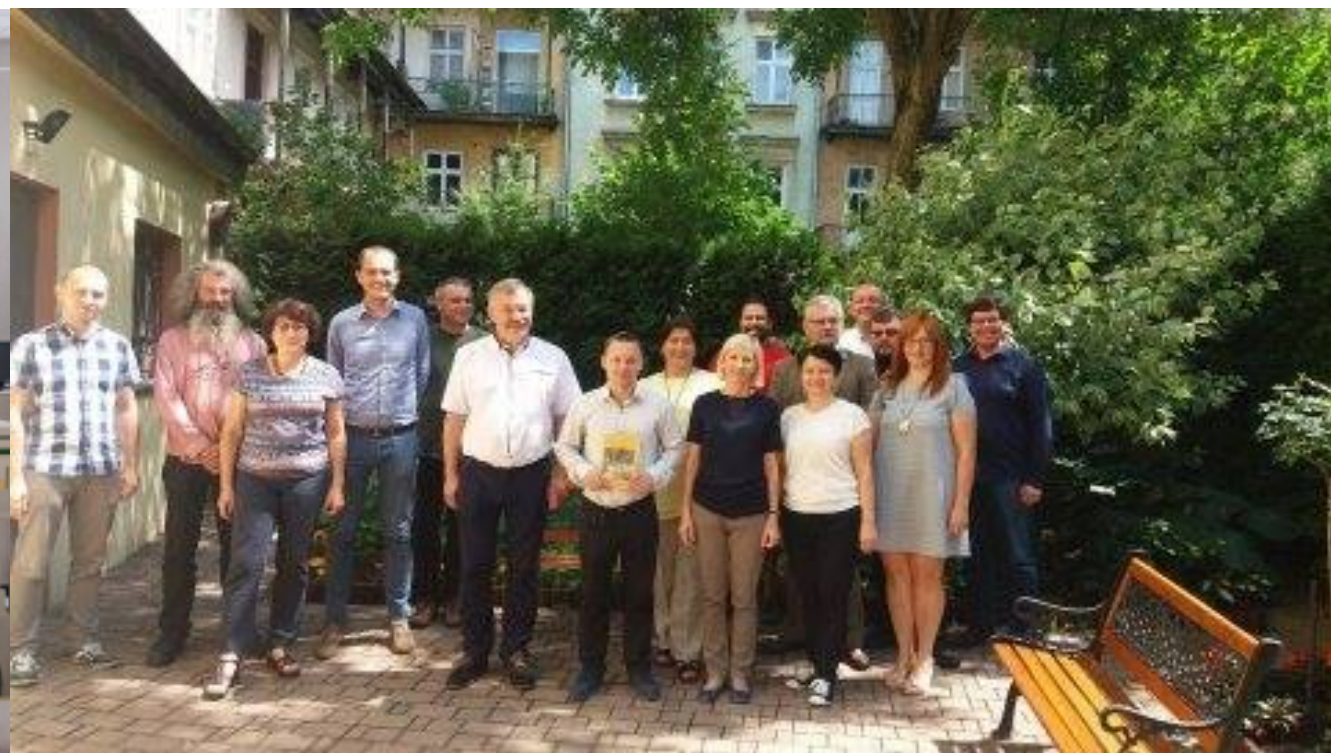

The seven layers of the forest garden.

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Agroleśnictwa

- <https://www.agrolesnictwo.pl/>
- <https://www.facebook.com/agrolesnictwo>

Rolnictwo regeneratywne

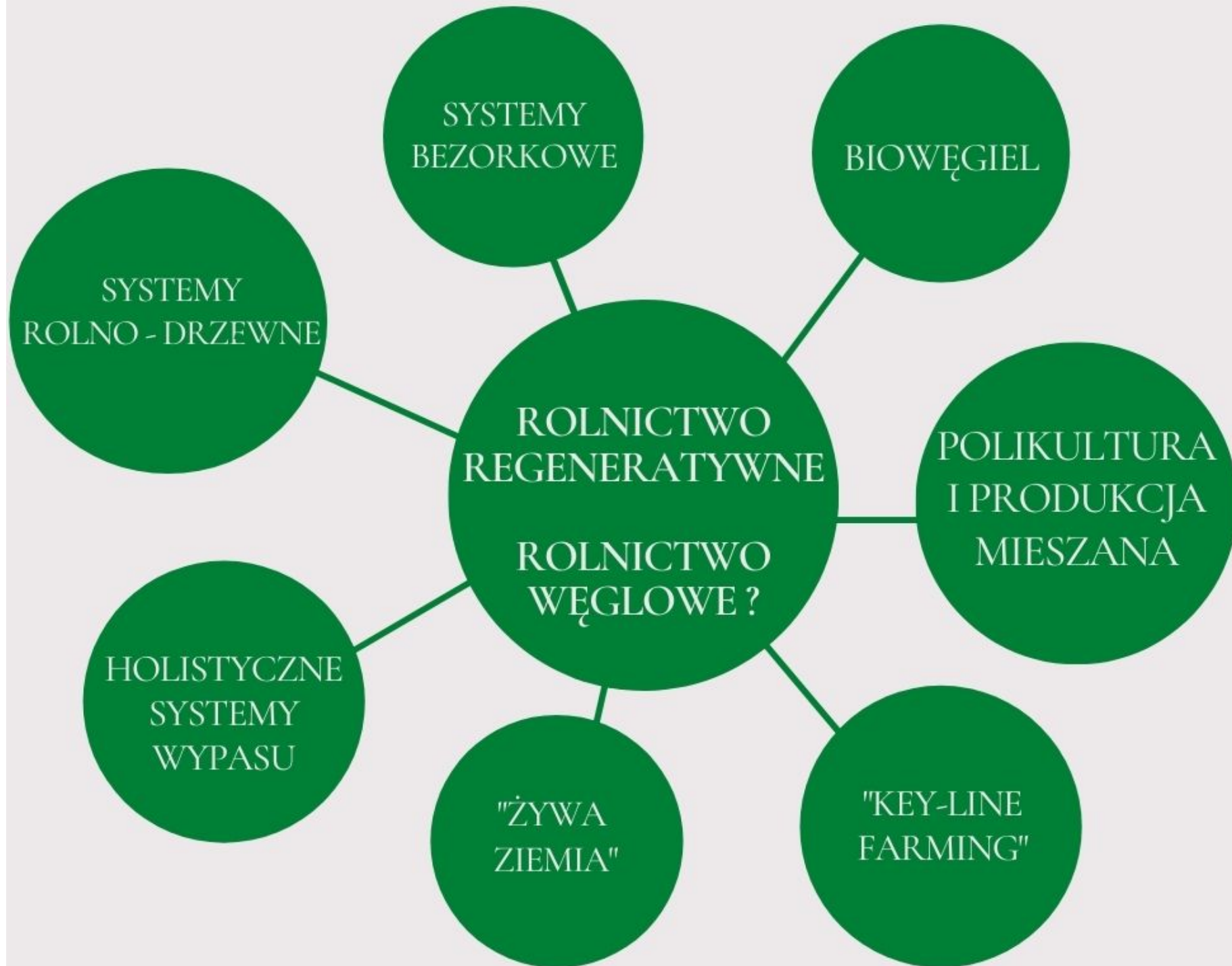
to podejście polegające na zmianie podejścia do żywności oraz ochronie i odbudowie systemów rolniczych. Koncentruje się na regeneracji wierzchniej warstwy gleby, zwiększaniu bioróżnorodności, poprawie cyklu wodnego i węglowego, wsparciu i budowie usług ekosystemowych, wspieraniu biosekwestracji, zwiększaniu odporności na zmiany klimatu oraz wzmacnianiu zdrowia i witalności gleby rolnej
[Wikipedia]

Regeneratywne rolnictwo ekologiczne poprawia efektywność wykorzystania zasobów, zamiast je zubażać. Jest to całościowe podejście do rolnictwa, które zachęca do ciągłego wdrażania innowacji w celu odniesienia korzyści środowiskowych, społecznych, ekonomicznych oraz komfortu osobistego.

Działania w zgodzie z Naturą

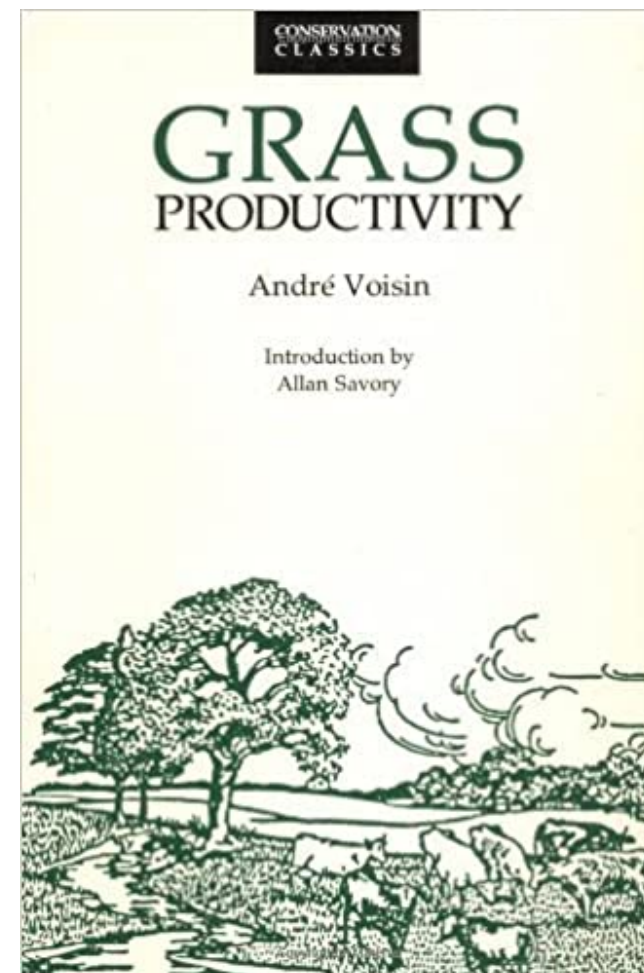
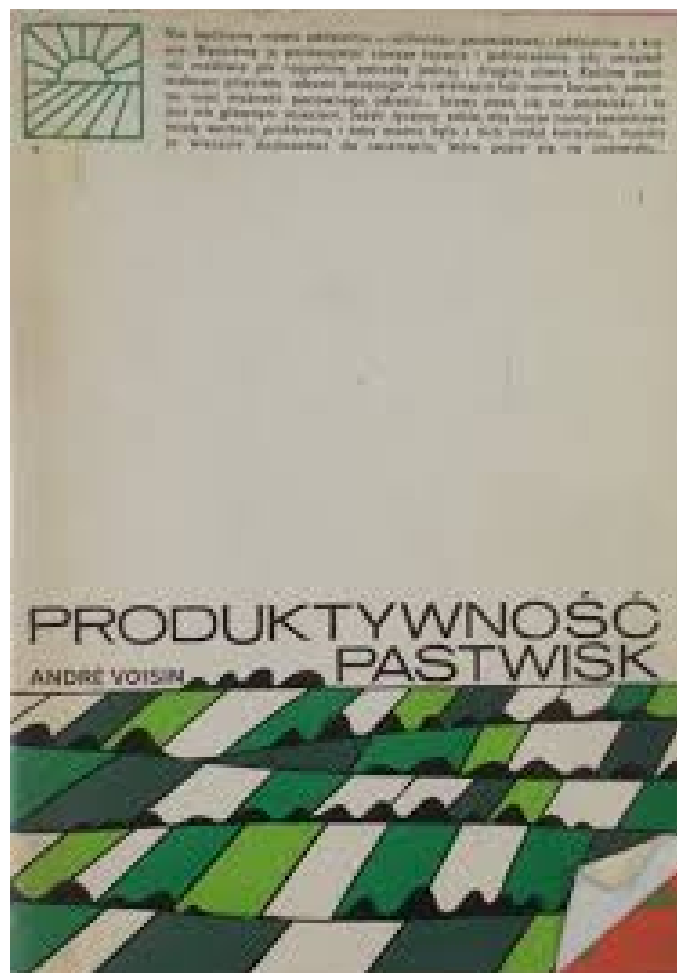

Holistyczne systemy wypasu zwierząt

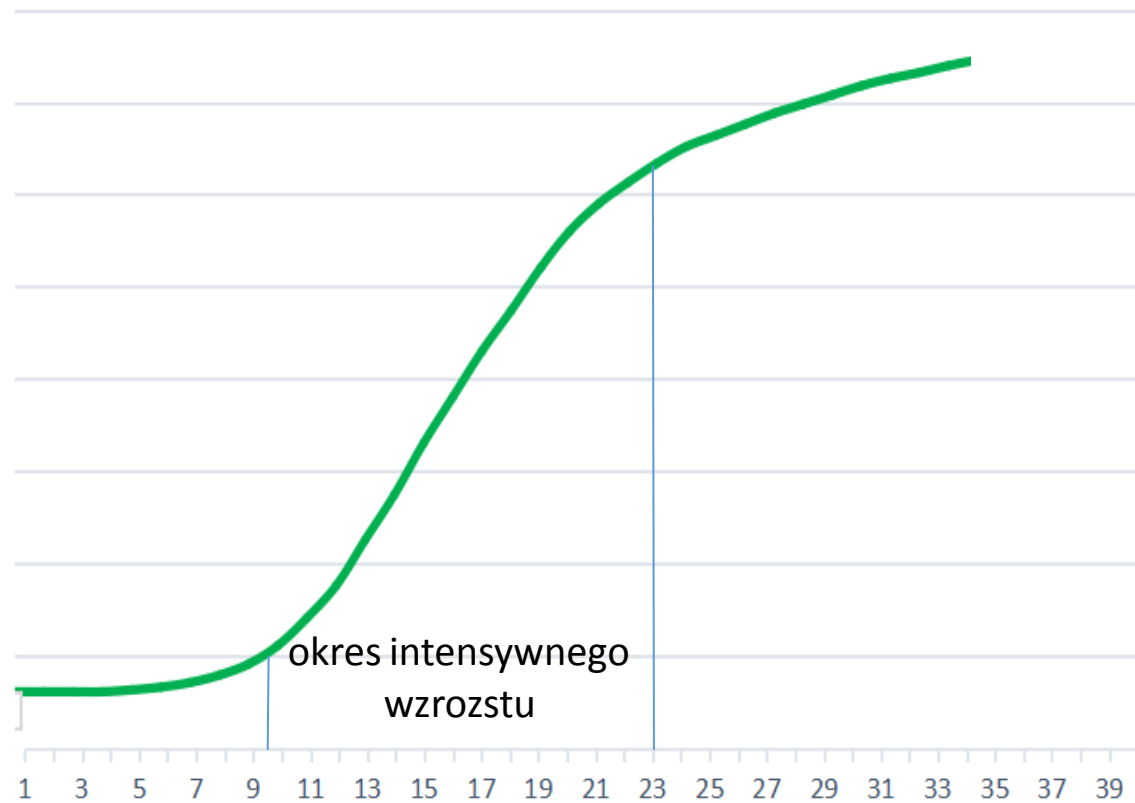

Allan Savory - Holistic Management

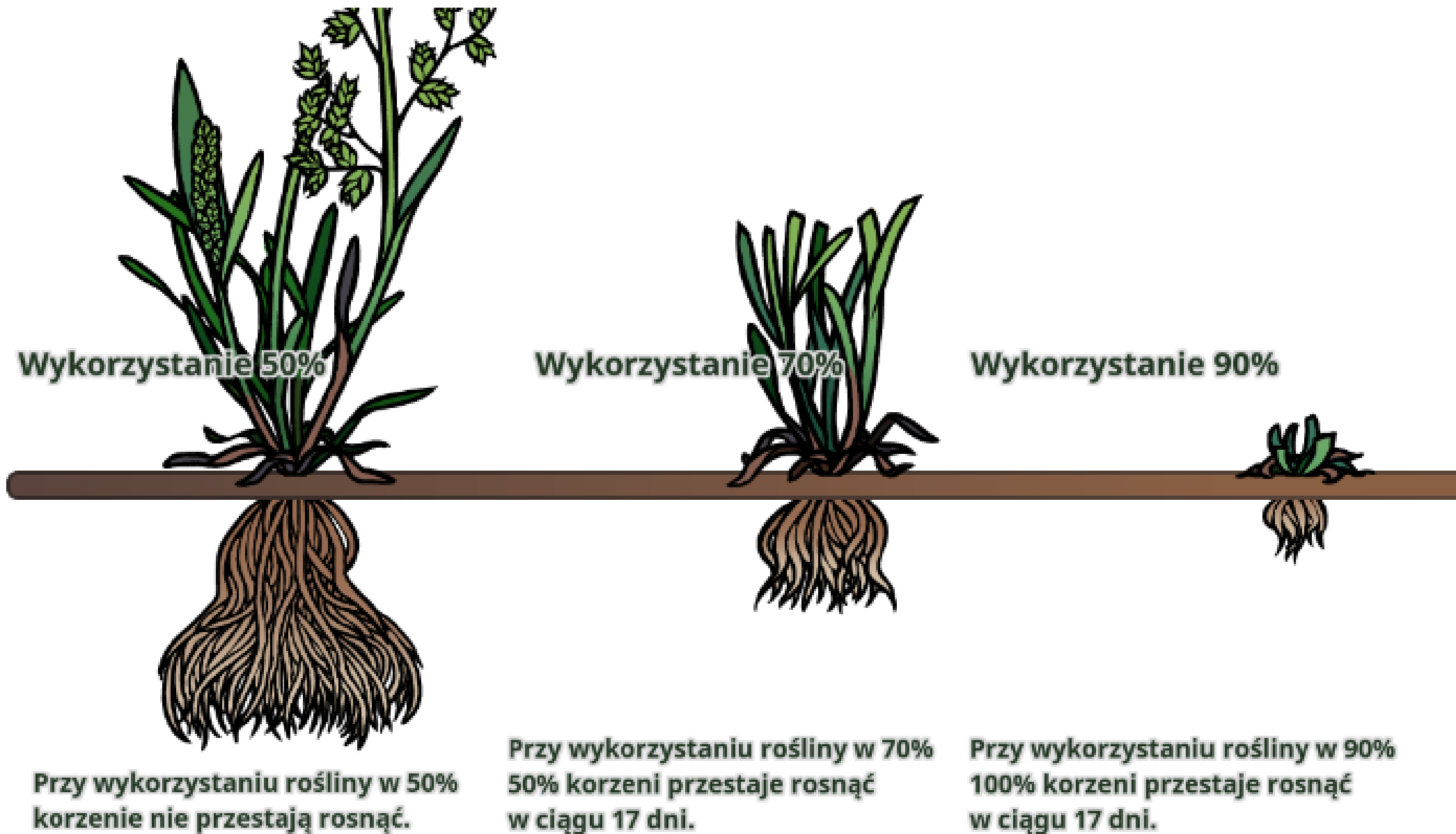

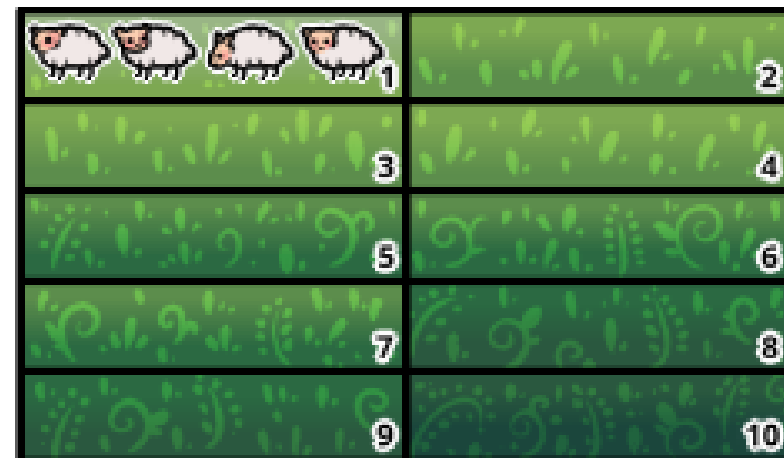
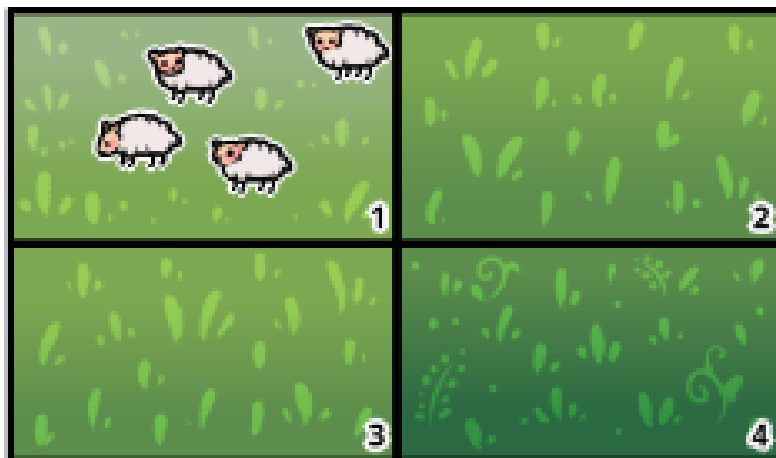
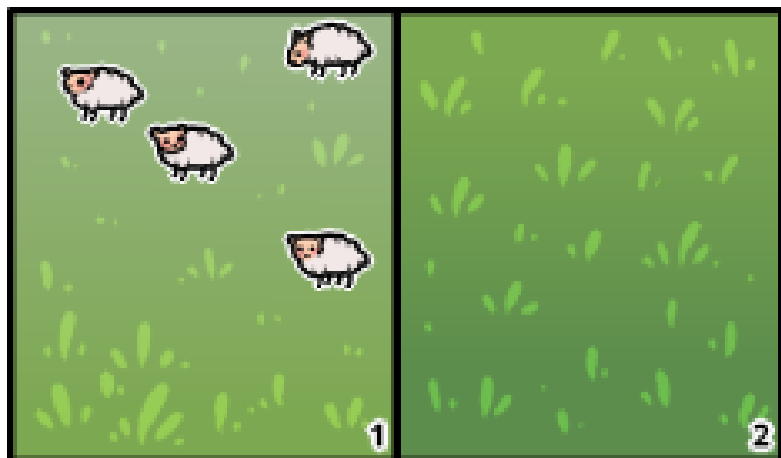
André Marcel Voisin (07.01.1903 – 21.12.1964)

Krzywa wzrostu traw

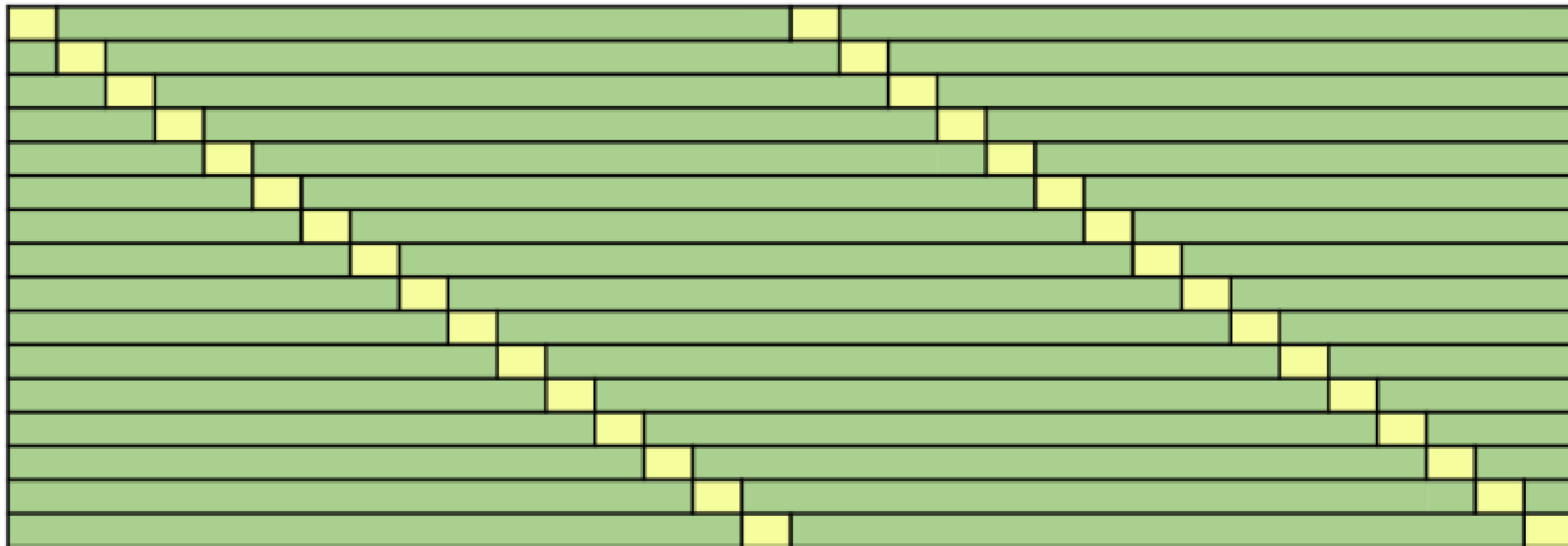
źródło: Rolnictwo dla Bałtyku - <http://pke.dev.euvic.pl/>

Kwata 1 40 dni wypasu	40 dni wzrostu runi	40 dni wypasu	40 dni wzrostu runi
Kwata 2 40 dni wzrostu runi	40 dni wypasu	40 dni wzrostu runi	40 dni wypasu

Przy 2 kwaterach w 160 okresie wypasowym każda kwata wypasana jest 40 dni, zaś okres spoczynku runi 40 dni.

20 dni wypasu	60 dni wzrostu runi		20 dni wypasu		
	20 dni wypasu	60 dni wzrostu runi		20 dni wypasu	
		20 dni wypasu	60 dni wzrostu runi		20 dni wypasu
			20 dni wypasu	60 dni wzrostu runi	
			20 dni wypasu	60 dni wzrostu runi	

Przy 4 kwaterach w 160 okresie wypasowym każda kwatery wypasana jest 20 dni, zaś okres spoczynku runi to 60 dni.

Przy 16 kwaterach w 160 okresie wypasowym każda kwatera wypasana jest 5 dni, zaś okres spoczynku runi to aż 75 dni.

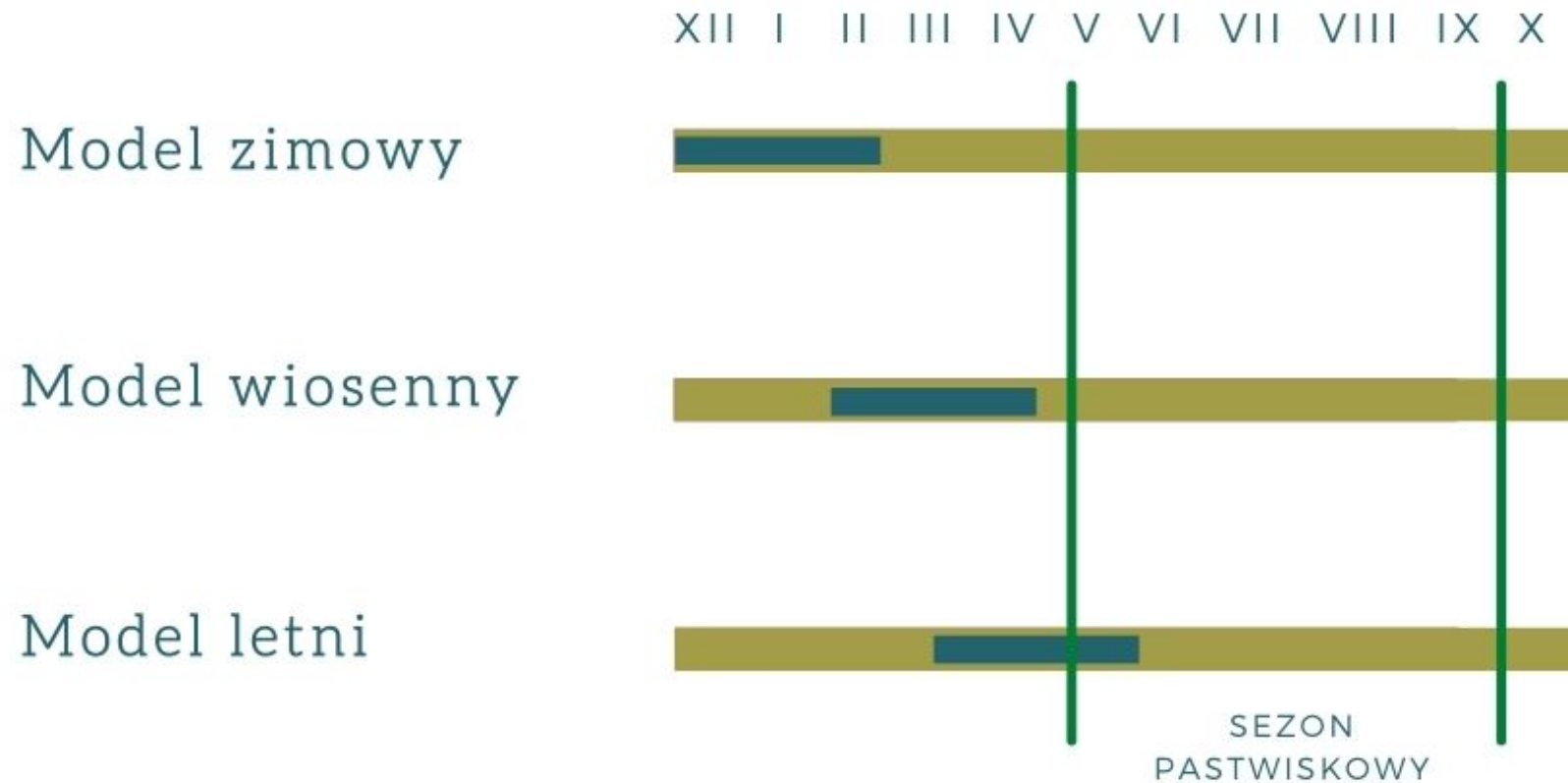

Wybór ras i fenotypów odpornych na zmiany środowiskowe (w tym wsparcie ras rodzimych). Lokalne i pierwotne rasy mają większe możliwości adaptacyjne oraz dobrze wykorzystują pastwiska o wysokiej bioróżnorodności.

SEZONOWOŚĆ WYCIELEŃ

Z ZAŁOŻENIEM 3 MIESIĘCZNEGO OKRESU WYCIELEŃ

The best meat you can buy! www.pastureforlife.org

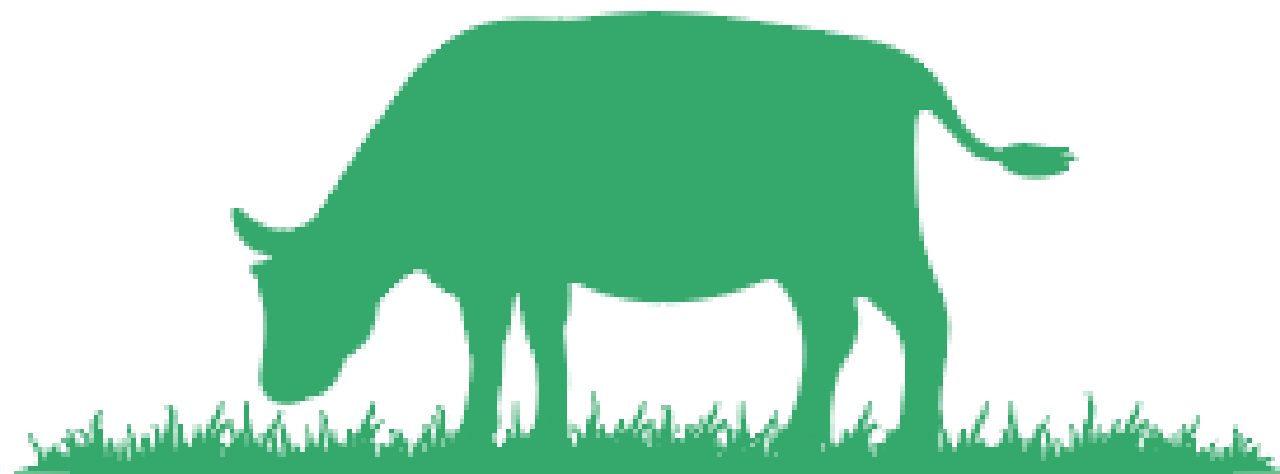

OIKOS

WOŁOWINA • CIEŁĘCINA • JAGNIĘCINA

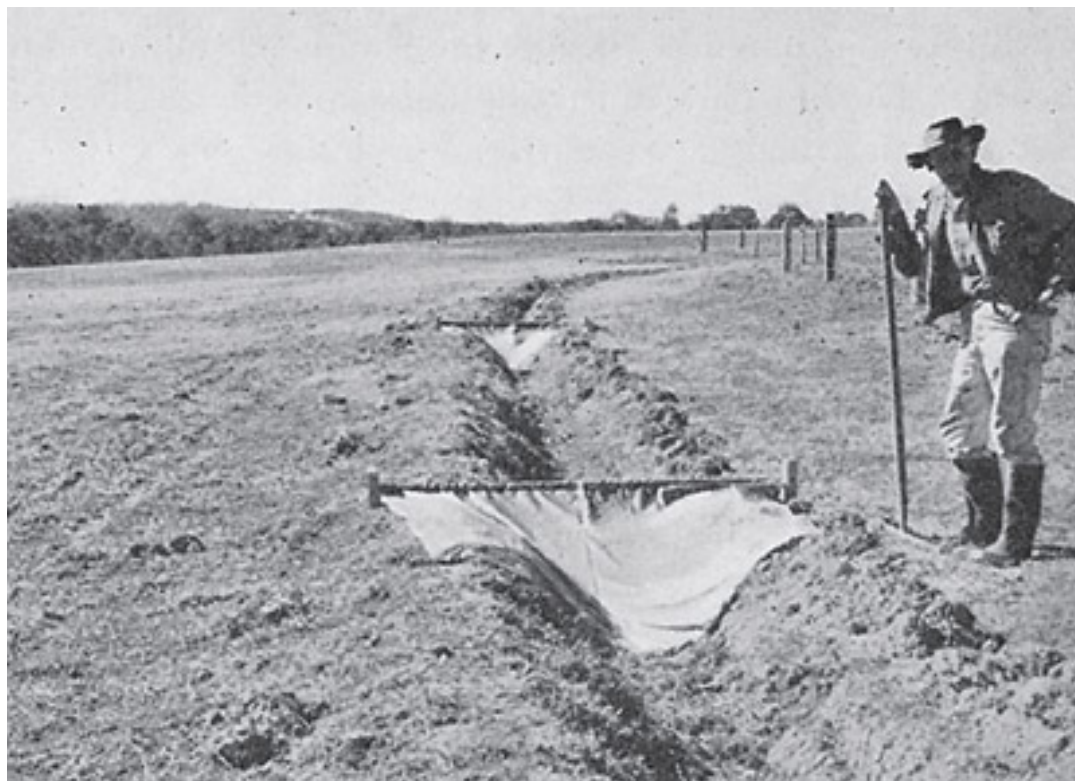
PASTWISKO

stowarzyszenie hodowców bydła

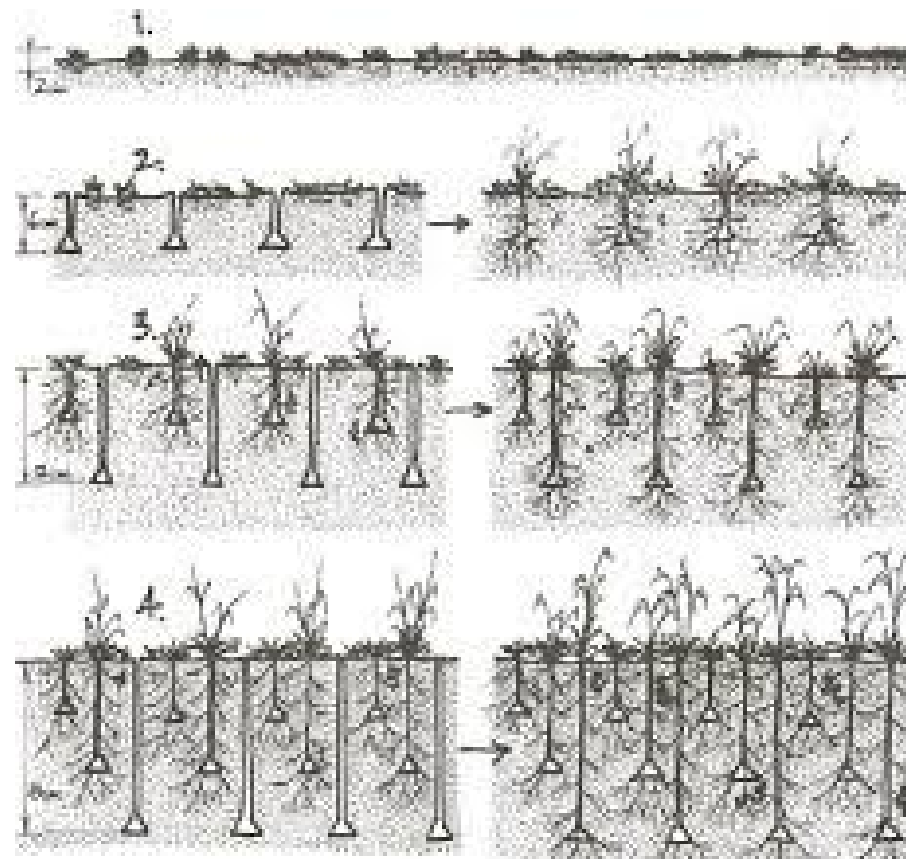
„Żywa ziemia”

- Wspieranie łańcuchów troficznych w glebie
- Kompost
- Obornik
- Herbatki kompostowe
- Efektywne mikroorganizmy i inne

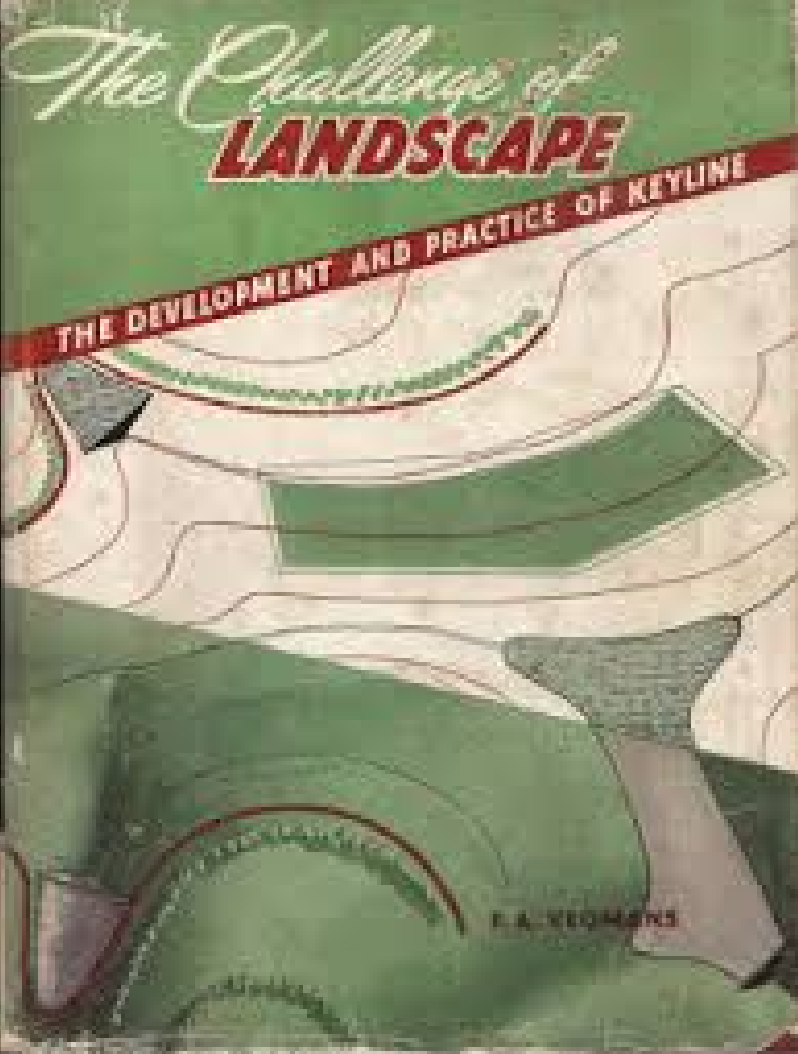
„Key line farming” - zadbajmy o wodę i nie tylko...

<http://yeomansplow.com.au/>

<http://crkeyline.ca/>

P. A. YEOMANS
The Challenge of Landscape
(1958)

<https://permies.com/>

www.crkeyline.ca

Nevellan, a farm developed in the 1950's by P.A. Yeoman in NSW
Australia.

Mała retencja

Gospodarstwo rolne OIKOS

fot. M. Wójcik

Polikultura i produkcja mieszana

Joel Salatin i jego gospodarstwo

**“Healing the land
one bite at a time”**

ShuttEye Photography

Lubuskie Angusowo

@LubuskieAngusowo · Rolnictwo

[Wyślij wiadomość](#)

Biowęgiel - terra preta

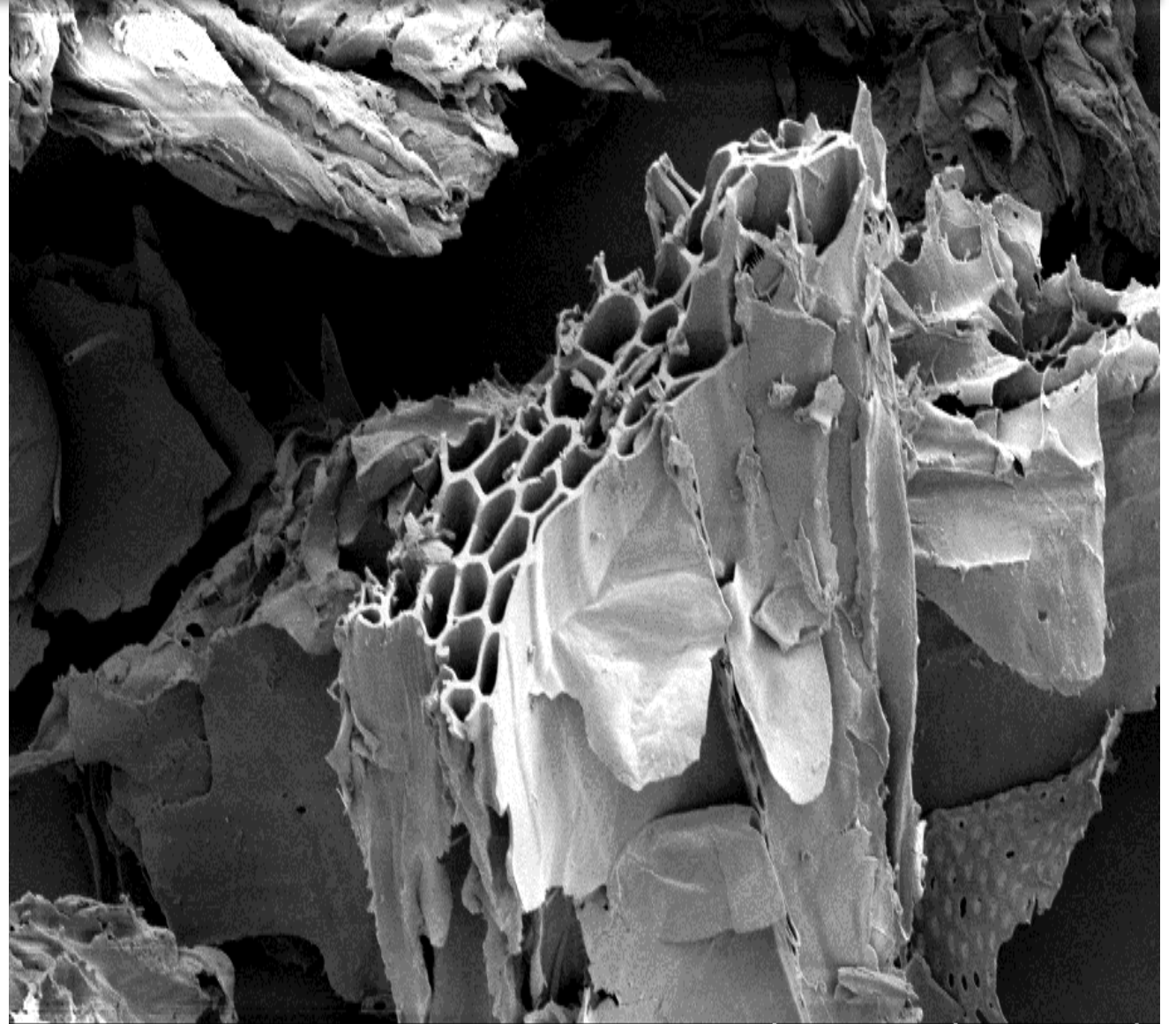
Biowęgiel (ang. *biochar*, *biocarbon*) jest definiowany jako drobnoziarnisty karbonat o wysokiej zawartości węgla i niskiej podatności na rozkład. Jest otrzymywany w procesie pirolizy biomasy roślinnej oraz odpadów organicznych.

Biowęgiel wykorzystywany w rolnictwie w celu poprawy właściwości gleb nazywany jest również agrokarbonatem (ang. *agrichar*).

Powierzchnia właściwa i porowatość

Gaz drzewny - Holzgas

H.LaFontaine i P.Zimmerman

ZŁOTE
MYSLI

Drewno zamiast benzyny

Jak zbudować generator
gazu drzewnego i jeździć
samochodem ponad 5 razy taniej?

<https://pl.wikipedia.org/>

Systemy bezorkowe

Trafniejszym jest używanie terminu Systemu Rolnictwa Konserwującego opierającego się o systemy bezorkowe, mówiącego wprost o trwałej okrywie gleby i stosowaniu płodozmianu.

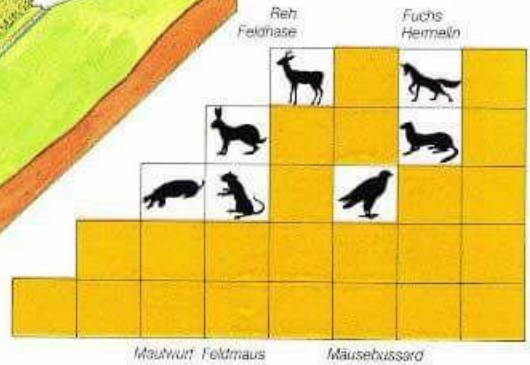
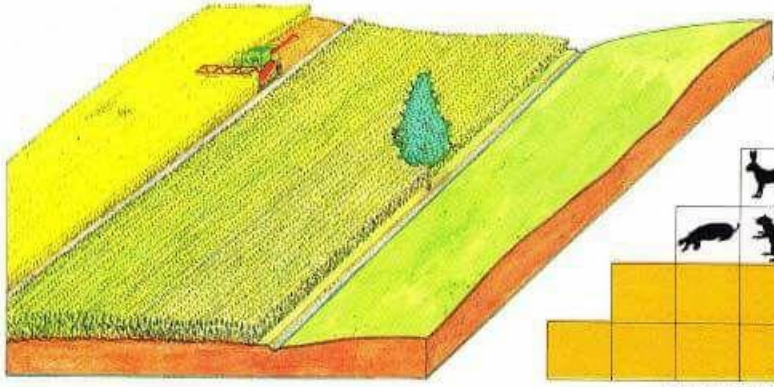
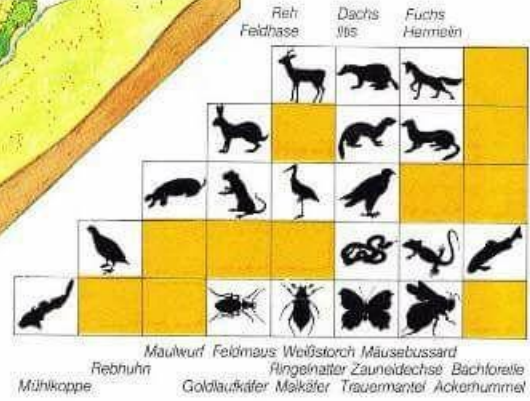
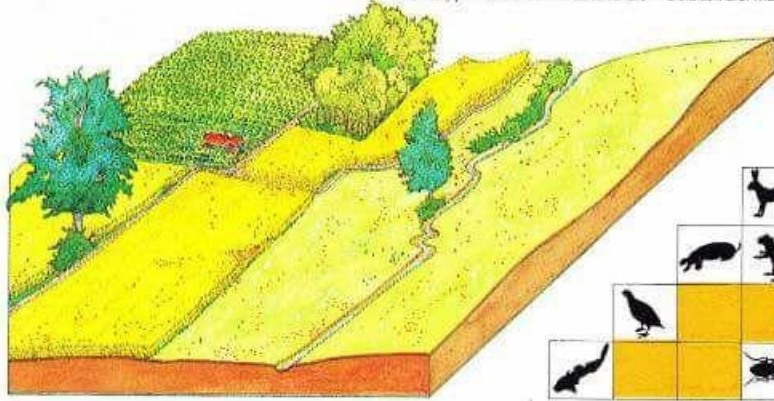
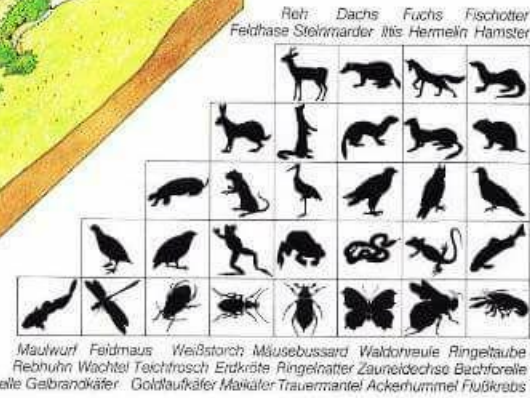
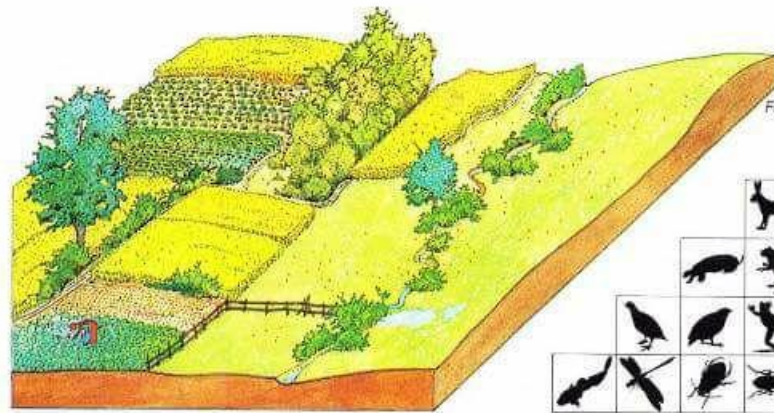

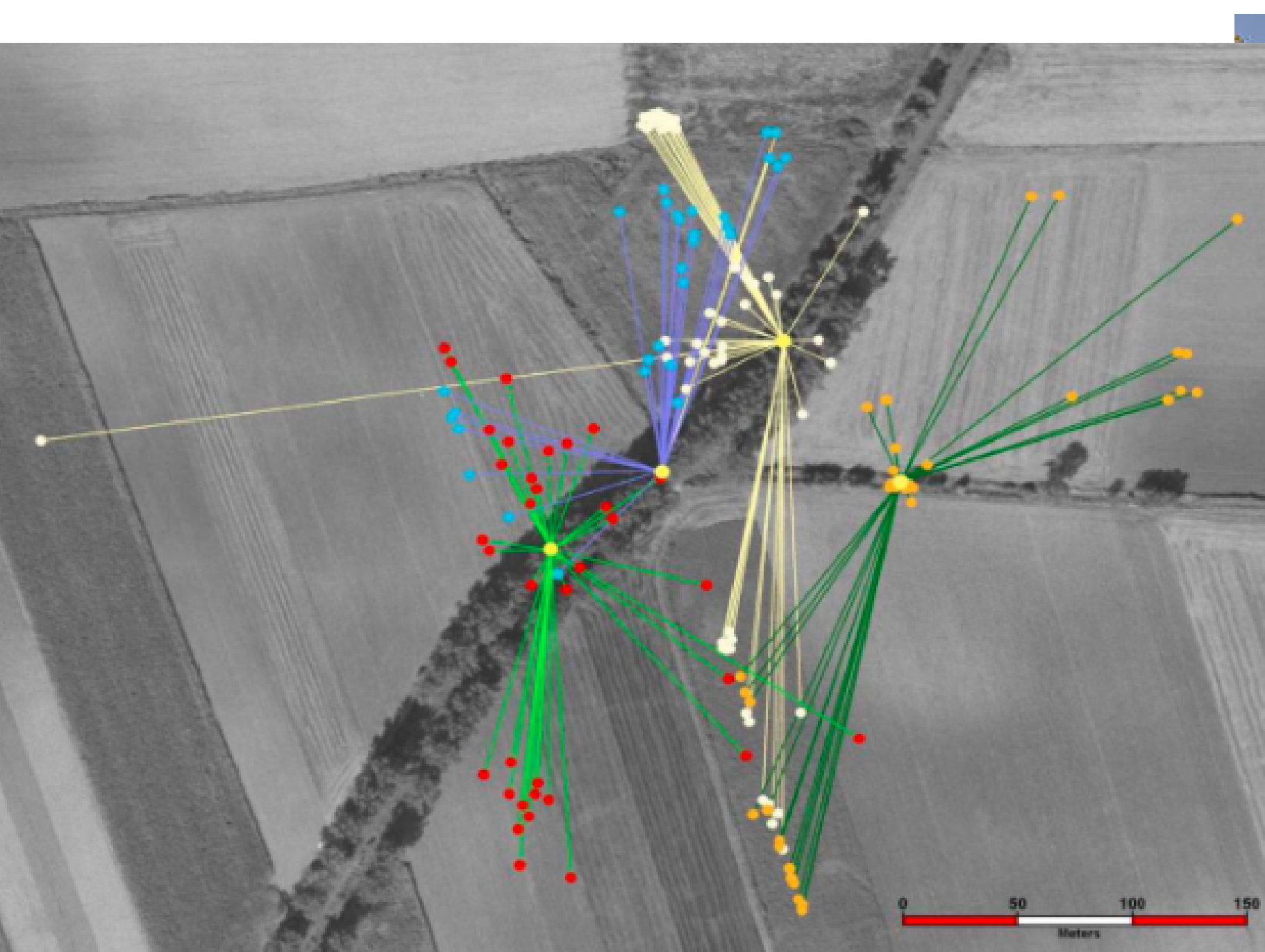
**uprawa bezorkowa w gospodarstwie Pana Andrzeja Suszka, gm.
Rybczewice, woj. lubelskie, fot. A. Suszek**

Różnorodność biologiczna

- dzikie zapylacze - gniazdowanie i baza pożytkowa
- zdrowsze i stabilniejsze ekosystemy rolne
- wydłużone łańcuchy troficzne (pokarmowe)
- wsparcie i wzbogacenie cykli wodnego i węglowego

Loty żerowiskowe trznadla

Wuczyński i Grzesiak, mat.
niepubl. za K. Kujawa

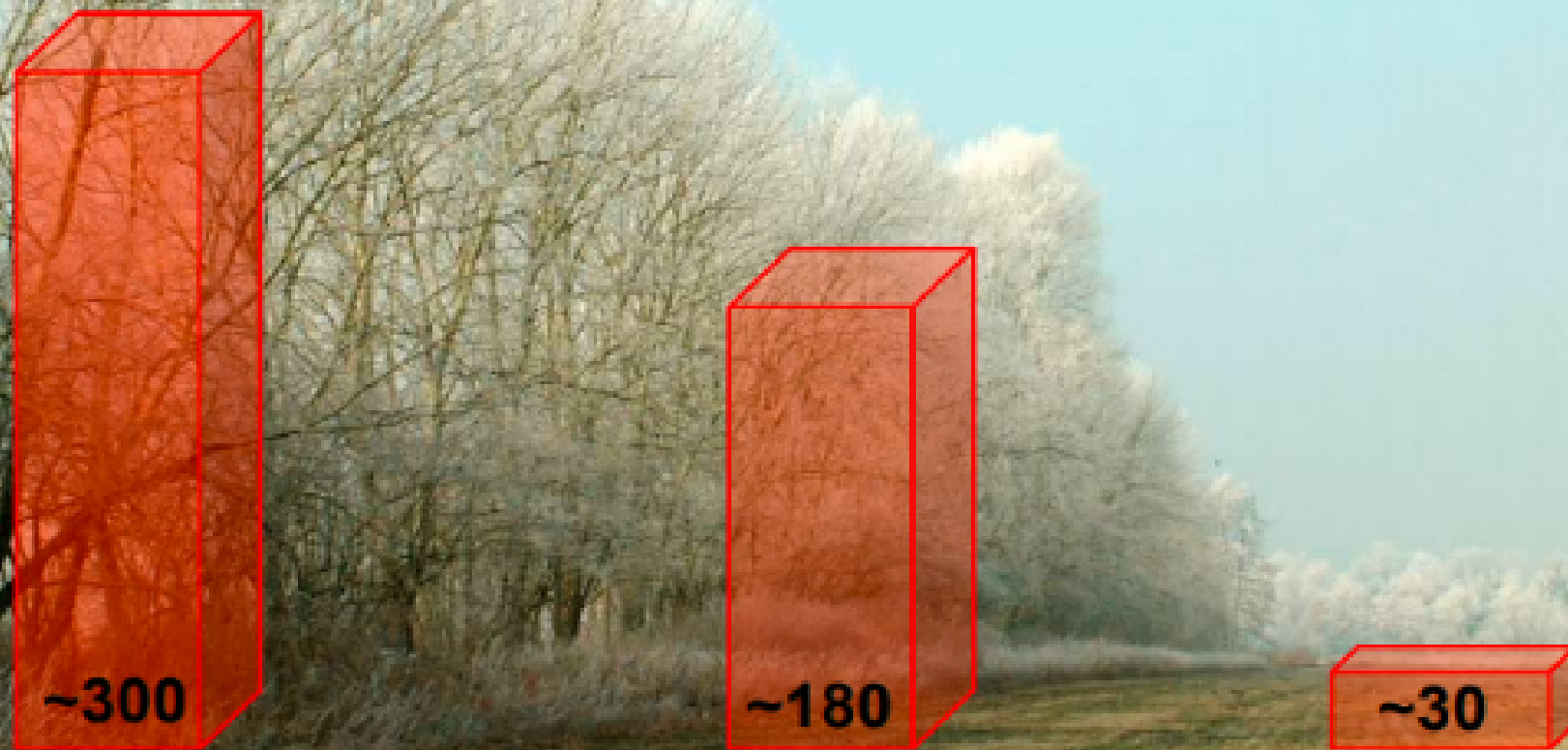
**Zadrzewienie jest
„eksporterem” drapieżników
żerujących na polach uprawnych**

źródło:

<http://www.krzysztof.kujawa.org.pl/>

Kujawa i in. 2006

Zagęszczenie owadów zimujących (os./m²) na polach uprawnych, ekotonie polno-leśnym i wewnątrz zadrzewienia (Karg i Kujawa 2006)

źródło:
<http://www.krzysztof.kujawa.org.pl/>

Dziękuję za uwagę!

Gospodarstwo
Rolne OIKOS
Marcin Wójcik

kontakt - oikoskrzywa@gmail.com
fb: [oikos.krzywa](https://www.facebook.com/oikos.krzywa)